

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Prima Scribendi Origine Et Vniversa Rei Literariæ Antiqvitate

Hugo, Hermann

Antverpiæ, 1617

Cap. XXXIII. De rarioribus quibusdam inscriptionibus. Ostiis inscriptum, Caue canem; &, Arse verse. Laudes ianuis amicarum inscriptæ, & earum nomina viuis arborum corticibus, floribus item & pomis, & ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71265](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71265)

204 DE PRIMA SCRIBENDI ORIG.
quæ Læuinus Torrentius scripsit accuratè de
ordine scribendi libro i. Comment. Horat. Sa-
tyr. v. vers. LXVI.

CAPVT XXXIII.

De rarioribus quibusdam inscriptionibus.

COMMUNES rerum ferè obuiarum inscri-
ptiones negotioso labore nonnulli diligen-
ter obseruarunt; inter quos insignis opera est
Raimundi Fuggeri, Gruteri, & illorum qui in Ba-
taviâ nuper Inscriptiones cum Auctario Lipsij
ediderunt: Nathanis item Chythræi, & Francisci
Svvertij, qui ambo scripsere Delicias; hic, orbis,
ille rariorum in Europâ Itinerum: hoc est, Inscri-
ptiones sepulchrorum in templis, Nidorum in
Bibliothecis, Imaginum in compitis, Cipporum
in triuiis, Fontium, Hortorum, &c.

Nolo hoc loco semel appositas delicias iterum
inferre. Illud vnum proposui, secretiores qual-
dam & non obuias inscriptiones protrudere. Quæ
an caput cœnæ inter delicias illas esse possint, an
bellaria, nihil laboro; imò nec pro deliciis ven-
do, sed propono Lectori vt emat, aut contemnat.

Igitur domorum ianuis olim inscribi solitum,
Caue canem. Lambinus in Mostell. Plautin. obser-
uat. Imò & canem appingi solere, auctores sunt
Varro apud Nonium, voce Prebitio; & Petronius,
cuius postremi hæc verba: *Non longè ab ostiarij cellâ
canis ingens catenâ vinctus in pariete erat pictus; superq;
quadratâ literâ scriptum, Caue canem.*

Scaliger in Festo, notat, ianuis solere etiam in-
scribi, *Arse verse,* ad auerruncandum incendium.

Viii

Vivis arboribus amantes inscribebant. Virgilius Eclogâ x.

*Certum est in silvis inter spelea ferarum
Malle pati, tenerisq; meos inscribere amores
Arboribus: crescent illa, crescetis amores.*

Quidius Oenone:

*Et quantum trunci, tantum mea nomina crescent;
Crescite, & in titulos surgite ritè meos.*

Vide Pontanum nostrum in Ovidium. Nostrum item De la Cerda in Virgilium, & Meursium in Theocritum.

Pomo & florum foliis fuisse quædam inscripta diximus supra, vbi de materiâ in quâ.

Amicarum ianuis proci inscribebant earum laudes. Plaut. Mercat.

Impleantur meæ fores eclogiorum carbonibus.

Aristophan. de Pylilampe formosissimo in Vespis:

*Καὶ νῦν Δι' αὖτ' ἴδῃ γέ που γεγραμμένον,
Τὸν Πυριλάμπον ἐν θυρᾷ δῆλον κελόν:
Si fortè scripta vidit ad quasdam fores
Hæc verba: Bellus Pylilampus vicus est.*

Formosorum tumulis, quòd à diis rapi crederentur: Sol me rapuit. Vide Meursium De funeribus.

Tricliniorum & diatarum foribus, S litera inscripta; ad imperandum silentium maledicentiæ in absentes. Pierius lib. xxxv 1. Hieroglyph. Ita dicitur Augustinus intra triclinium fertur mensæ suæ habuisse versus duos adscriptos, ad compescendos calumniatores.

Ciborum nomina in tabellâ scripta Regi mensæ dabantur à coquo. Lipsius lib. 111. Antiquar. lection. cap. 1. ex Athenæo. Cibi autem ipsi subinde

inde literarum etiam ordine seruato inferebantur, ita vt omnia eiusdem missus fercula eâdem initiali literâ inchoarentur. Spartianus id narrat in Antonino Getâ, qui simul pro vno missu inferri iubebat perdices, porcellos, pullos, phasianos, pernas; alio missu, ficedulas, ficus, farta.

Pocula, scyphos, cultros, cochlearia, & lances subinde reperio literis notata.

De poculis, Athenæus lib. xi. apud quem Eubulus in Neottide: *Μισῶ λέκιστον γεγραμμένων ἔπιπομα: Pessimum odi literatum poculum.* Talia erant, inquit Cælius lib. viii. cap. i. illud apud Athenæum, in cuius ambitu scriptum, *Διὸς σωτηριῶ*, & quod Capuæ fuisse legimus Dianæ sacrum ex Homeri carminibus concinnatum; qualia multa habuisse Neronem refert Suetonius: *Vltimis suis rebus scyphos gratissimi vsus, quos Homericos ab celaturâ carminum Homeri vocabat, solo illisit.*

Scutellæ inscriptæ apud Petronium: *Tegebant assellum dua lances, in quarum marginibus nomen Trimalcionis inscriptum erat, & argenti pondus.*

De cultro literato Plautus Rud. Scen. Serid.

Ensiculus est aureolus literatus. ———

In eo ensiculo literarum quid est? &c.

Cochlearia inscripta apud Lampridium in Hellogabalo: *Sortes sanè conuiuales scriptas in cochlearibus habuit tales: vnus exhiberet decem camelos, alius decem muscas.*

Lagenæ scriptis pittaciis signari solitæ; & multa sunt eius rei indicia. Horatius lib. i i. epist. ii. Petronius: *Statim allatæ sunt amphoræ vitreæ diligenter gypsatæ, quarum in cervicibus pittacia erant affixa*
cum

sum hoc titulo, Falernum Opimianum annorum centum.

Plautus Pænulo Scen. Satis.

Ibi tu videas literatas fctiles epistolas

Pice signatas, nomina insunt cubitum longis literis.

Erant autem hæc nomina Consulium sub quibus diffusa vina fuerant, vt patet ex Horat. Epod. Od. XIII. lib. III. carm. Odâ XXI. & XXVII. & multis locis Martialis.

Merces, etiam scriptis tabulis (quas Scaliger libro III. Poëtic. cap. vltimo Titulos vocat) venum prostabant. Ita in postibus Bibliopolarum scripta erant nomina eorum quorum vendebant libros. Martial. lib. I. Epigr. CXVIII.

Contra Cæsaris est forum taberna

Scriptis postibus hinc & inde totis,

Omnes vt citò perlegas Poëtas.

& pisces quidem adscripto in tabulis pretio venibant, teste Athen. lib. VI. apud quem ita Alexis in Lebe de Aristonico Legislatore:

Nunc autem legem quamdam edixit nouam

Auream, ne sedentes vendant piscarij,

Sed recti stent perpetuò.

Deinde vt appensis tabulis pretium scribant in posterum,

Quo citius mercaturi reuertantur domum.

Est apud Senecam lib. X. cap. VI. Titul. contro- uersia de inscriptis mercibus.

Alias item merces, sed quas emisse statim poenitet. Pudorem, inquam, muliercularum venalem pro- stitisse in fornicibus, titulo pudoris ac libidinis pretio tabulis inscripto, inuenio apud complures. Seneca Con- trou. I. Meretrix vocata es, in communi loco stetisti; su- perpositus est cella tua titulus. Ibidem: Nomen tuum pepen-

pendit in fronte, pretia stupri accepisti. Petronius: Video quosdam inter titulos meretricésque spatiantes. Martialis:

Intraſti quoties inſcripta limina cellæ.

De quo ritu plura vide apud Briſſonium de Iure connubiorum: Caſell. Durantium, lib. 1. cap. 11. Variar. & x. Douſam Præcidan. lib. 1. cap. 1v. ad Petronij Satyricon.

Serui venundabantur appenſis collo titulis. Propertius:

*Et quorum titulus per barbara colla pependit,
Calati medio cum ſalière foro.*

Erat autem in titulis ſcriptum, quemadmodum Gellius refert ex verbis ediſti Ædilitij: *Quid morbi vitiiq; cuique fiet. Quis fugitiuus, errore fiet, noxave ſolutus non fiet.* Id quod Vlpianus confirmat Leg. 1. Diſteſt. De Ædil. ediſt. his verbis: *Qui mancipia vendunt, certiores faciant emptores quid morbi vitiiq; cuiq; fiet.*

Dum agebantur Comœdiæ aut Tragœdiæ, *Auſtoris* nomen in tabulâ ſcriptum proponebatur, vt Scaliger lib. 1. cap. 1x. notat de Poët. quemadmodum Romæ nomina ſingularum populi Curiarum in foro deſcripta titulis figebantur, quando Curia dies ſuos feſtos agitabant. Ouid. 11. Faſtor. De feſto ſultorum:

Inq; foro multâ circumpendente tabellâ.

Signatur certâ Curia quæq; notâ.

Stultaq; pars populi, quæ ſit ſua curia, neſcit:

Sed facit extremâ ſacra relicta die.

De reorum tabellis apud Suetonium in Caligulâ cap. xxxi. in Domit. cap. x. apud Dionem libro Lix. apud Euſeb. lib. v. cap. 1. ex epiſt. Martyrum

tyrum Lugdunensium, vbi hæc verba : *Cùm vndique per Amphitheatrum circumduceretur, tabulâ (in quâ Latinis literis hæc inerat inscripto, HIC EST ATTALVS CHRISTIANVS)* illum precedente. Attigit de hoc more pauca Petrus Faber Semestr. libro II. cap. VI II. qui ait Christo morienti fuisse titulum superpositum ex eodem more. De quo titulo vide Gretserum nostrum Commentariis doctissimis de Cruce.

Res amisse scriptis & affixis vndique programatis quærebantur expresso nomine amissoris. vide cap. XXII. in Mantissâ Ioannis Wauvverij,

Hermæ & cippi in compitis ad vias monstrandas inscripti. ita adnotauit Torrentius libro I. Satyrâ VIII. Horat. §. XII. & Budæus agens de Cippo. Firmatur testimonio Martialis libro I, Epigram. XIIII.

Rura nemusq; sacrum, dilectaq; iugera Musis,

Signat vicinâ quartus ab vrbe lapis.

Fertur primus huius inuenti auctor C. Gracchus, auctore Plutarcho. Vide Raderum nostrum loco dicto Martialis, qui ait, ab hisce inscriptionibus miliaria Græcis dicta esse *σημεία*.

Naues inscriptæ, & locus inscriptionis dictus *πλοχὸς καὶ ὀρθαλιμὸς* apud Pollucem & Athenæum libro quinto.

Picturis olim, dum colores nondum habebant, nomina pictarum rerum adscripta, narrat Plinius lib. xxxv. cap. III. Vocabantur autem hæ picturæ *Sublestæ*, hoc est *lineatæ*, à *listâ*, quod *γραμμή*, & *μόνογραμμοί*, inquit Scalig. in Copâ.

Tropæis inscripta tæforum nomina. Plutarchus De fortun. Roman. agens de Syllâ: Tacit. lib. II.

O

Diony-

210 DE PRIMA SCRIBENDI ORIG.
Dionysius & Plinius; Seruius item in illud Vir-
gilij libro XI.

— *inimicâq; nomina figi.*

Vexillis inscripta Ducum nomina. Sueton. Ve-
spas. cap. VI. *Nomenq; eius vexillis omnibus sine morâ*
inscripserunt. Vide Lips. De milit.

Denique vt facerâ narratione finiam hoc ca-
put; Traianus Imperator, muris, & cippis, & ædi-
ficiis ferè omnibus nomen suum inscribi iube-
bat; vnde insigni ioco appellatus est *Herba pa-*
rietaria. Dignus sanè, cuius nomen ob insignem
suam sæuitiam in Christianos è cippis omnibus
expungeretur, aut luto tegetur, quemadmo-
dum Domitiano factum esse ad Traianum ipsum
scripsit Plinius in Panegyri suâ, ritu in Tyran-
nos olim obseruato. De quo vide Ioan. Casta-
lionem Variar. cap. xx.

CAPVT XXXIV.

De inuentione Typographia.

QUIA de scripturâ nata est Typographia,
ex re esse duxi de eâ hoc loco agere. Est
enim Typographia scriptura quædam inuersa,
quæ literas ordine contrario exprimit atque ipsæ
literæ compositæ sunt. Hanc non iniuriâ Car-
danus lib. XVI. De Artibus, vocauit Artem nul-
li nec vtilitate, nec dignitate, nec subtilitate se-
cundam. Sed iniuriarum agere possem cum Hen-
rico Salmuth, interprete Pancirolli, qui quòd
Germanos, gentem suam, maximi subtilissimi-
que inuenti laude ornare vellet, nimis indignè
tulit